

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid der redactie)

Het kan ook anders...

We kunnen de laatste maanden in de dagbladen lezen en als we ons oor hier en daar te luisteren leggen, kunnen wij het horen, dat de huisvrouw teneinde raad is, omdat ze niet meer weet, hoe zij de maaltijd zal klaar krijgen zonder gas of andere voldoende brandstof.

Inmiddels schijnt dit vraagstuk voor Amsterdam enigszins opgelost te zijn en heeft men daar wat gas gekregen. Hier, in de Zaanstreek, is dit echter nog niet het geval en is de huisvrouw wanhopig. Er gaan echter geruchten, dat ook hier binnen enkele weken gas komt, zeer zuinig en streng gedistribueerd.

En de vrouwen, als altijd berustend, zullen zuchten: „Nu ja, 'tis wel weinig, maar je kunt er tenminste je eten op klaar krijgen en dat is al heel wat.“ En wanneer het gas net uitploft als de groente nog niet helemaal gaar is en de jus nog niet gewarmd, dan zegt moeder: „Hoe krijg ik dat eten nu toch verder klaar. Ik kan 't toch niet vlugger. Babies papje moest toch eerst gekookt en ze moest toch haar badje hebben. Dat gaat nu eenmaal voor.“

Ze zal, als ze iets van de 10 mud kolen, die ons voor deze winter beloofd zijn — natuurlijk niet genoeg, vooral voor gezinnen met zieken, kleine kinderen en ouden van dagen — al binnen heeft, misschien reeds, vroeg in 't najaar haar kachel even aanmaken. Want ze wil haar man niet naar 't werk laten gaan zonder een Ropje warm drinken. En ze is — o schrik — al over haar rantsoen heen.

Zo heeft ze grote kans, met Januari of Februari al door haar brandstoffenrantsoen heen te zijn en weer in dezelfde ellende te zitten als de afgelopen winter. Neen, erger nog, want nu is er geen stukje hout meer te vinden bij de weg, geen boomstronk meer af te zagen, zoals de vorige winter. En de angst en de zorg om dit alles zal weer voor moeder de vrouw zijn.

En niemand denkt er klaarblijkelijk aan, dat het ook anders zou kunnen. Dat de hoofdmaaltijd voor het gezin ook zou kunnen worden bereid in coöperatieve of misschien gemeentelijke keukens en dat wellicht de reeds bestaande centrale keukens hierbij zouden kunnen worden ingeschakeld en dat dit economischer zou zijn.

Lezer, geef alleen al bij de gedachte. En ge denk met weerzin aan de zuurkool op warme zomerdagen, doorspekt met — neen, niet met spek — maar met vieze zwarte aardappelpitten, afgewisseld door erwtensoep, heel goed eten misschien voor koude winterdagen, maar niet voor hartje zomer. En, nog erger, de rode kool met sulkerbieten, die wij de afgelopen winter te eten kregen en ge zegt, „neen, praat me alsjeblieft niet meer over de centrale keuken, ik ben blij dat we daar haast buiten kunnen. Als het brood weer vrij wordt, dan kook ik mijn potje maar liever zelf.“

Maar... het kan ook anders. Ondergetekende heeft ook de eerste oorlogsjaren uit de centrale keuken gegeten. En het is enkele malen voorgekomen, dat op bepaalde feestdagen het eten bestond uit aardappelpuree, spruitjes en vlees en jus, alles uitstekend klaargemaakt. Het blijkt dus, dat er met wat goede wil en wat meer zorg in de centrale keukens te Zaanland wel degelijk iets beters kan bereid worden. Natuurlijk moeten de noodzakelijke grondstoffen daarvoor aanwezig zijn. Naar men mij vertelde, zijn dergelijke proeven ook wel met goed gevolg in andere plaatsen van ons land genomen.

Neen, als wij het hier over gemeenschappelijk koken hebben, moeten wij ons keukens voorstellen waar niet alleen stampot, soep of melkspij, maar ook verschillende gerechten op één dag verkrijgbaar zijn. In de eerste plaats zou dit kolenbesparing betekenen, want iedere huisvrouw weet, dat men in 't groot zuiniger kookt. Ook zou het een grote zorg van de huisvrouw

af zijn, die nu niet met haar rantsoen gas uitkomt, als zij niet allerlei dingen nalaat, die toch ook noodzakelijk zijn. Ook het coöperatief inkopen van de grondstoffen zal een belangrijk voordeel zijn. Jonggehuwden zouden geen zorgen meer hebben over het aanschaffen van kooktoestellen en pannen, die toch voorlopig nog niet in voldoende mate te krijgen zijn. Voor hen, die hun maaltijd liever buitenshuis zouden willen gebruiken, zou men eethuizen, hygiënisch en aantrekkelijk, in alle buurten kunnen inrichten. Zo kan men het met een klein servies, minder huishoudgoed doen. Geen aardappelschillen en vervelend afwassen meer, dat doen de aardappel en afwasmachines wel in onze keukens. Voor de jonggehuwde vrouw, die beroepsarbeid wil blijven doen buitenshuis, zou dit wel een zeer grote verbetering betekenen.

En nu de kosten. Inderdaad een probleem, dat wij niet over het hoofd mogen zien. Want van onze coöperatieve keukens moet iedereen gebruik kunnen maken. En vele vrouwen komen thans reeds tot de conclusie, dat zij het distributiepakkett niet eens van haar huishoudgeld kunnen betalen. Ze willen dan het gezinsinkomen vergroten. Gaan soms uit werken of verzorgen een krantenwijk. Ook in de coöperatieve keukens zal werk in overvloed voor haar zijn. Geeft zij de voorkeur aan huishoudelijk werk? Vindt zij koken een prettig beroep? Wordt zij liever bij de bediening ingedeeld? Zij kiese het werk dat haar het beste ligt. Ook zal zij in de leiding der keukens vertegenwoordigd moeten zijn.

Eén groot verschil zal er echter zijn. Dan zal de arbeid van de vrouw betaald moeten worden, terwijl haar arbeid thuis altijd onbetaald wordt verricht. Wij twijfelen er echter niet aan, dat dit vraagstuk kan worden opgelost, als de bedrijven, die aan de coöperatieve keukens zouden leveren, ook coöperatief gaan werken en niet meer voor hun eigen winst.

J. J. BURGERJON-LJESSEN.

Naschrift redactie. Wij plaatsen dit, of we 't er geheel of gedeeltelijk mee eens zijn doet er nu minder toe, om onze lezeressen in de gelegenheid te stellen, daarover en over zoveel andere dingen, die het leven en de strijd der arbeidersvrouwen raken, hun mening te zeggen. Zij zijn, niet minder dan de mannen, degenen op wie de slagen van het kapitaal neerkomen. Laten zij zeggen, wat naar hun mening ook door de vrouwen aan initiatief, zelf-aanpakken en samenstrijden naar voren kan komen. Zakelijk (dat kunnen vrouwen wel) en kort (dat moeten ze leren, want we komen al ruimte tekort), geschreven stukken hierover nemen we op. Als de vrouwen de klasstrijd mee gaan voeren, dan zullen de heren kapitalisten nog ogen opzetten. Zie het verhaal van zo'n vrouwen-optreden elders in dit nummer.

Geef Uw naam en adres op, dan wordt

„SPARTACUS“

U per post toegezonden of aan huis bezorgd.

Per week f 0.15, p. maand f 0.65, p. kwartaal f 1.95.

WAT ON S OPVIE

ONS IS NIETS TE DEFTIG.

In een korte weergave van de kwaliteiten van de nieuwe Engelse ministers vermeldt „Het Volk“ (27 Juli) van Dalton, minister van Financiën, niet alleen, dat hij „een van de koppen“ is, maar bovendien „is hij van goede afkomst“.

Het kiezen van de juiste ouders, die je maar peperdure rijkeluischolen van Eton en Cambridge kunnen sturen, is zeker een staaltje bijzondere knapheid, maar dat dit voor een reuter van een arbeiderskrant iets zou zijn om te pochen, moesten we er nog bijleren. Dit burgerlijk snobisme.

ALLES KWIJT — VAN ALLES TEVEEL.

Naar A.N.P. verneemt, is volgens een voorlopige taxatie van deskundigen, 10% van het Nederlandse volk al zijn bezittingen kwijt. Meer 800.000 mannen, vrouwen en kinderen hebben geen bed, geen bord om van te eten, geen om op te zitten. („Het Vrije Volk“, 14 Juli). Volgens arbeiders-deskundigen is er een deel van het Nederlandse volk, een klein deel dat zowat alle bezit in handen heeft, teveel den om op te liggen, teveel borden om van te eten, teveel eten om te verteren en teveel om op te zitten. Dat kom dus mooi uit.

STERFT, GIJ OUDE VORMEN EN GEDACHTEN.

Volgens „De Waarheid“ van 18 Juli, is Dr. Lett Johnson, de Deken van Canterbury, de Russen begiftigd met de „Orde van de Vlag“.

VOORDELIGE OORLOG.

Volgens de „Times“ heeft Vinson, hoofd van het Amerikaans Bureau voor Oorlogsmobiliteit, verklaard, dat het nationale inkomen per jaar is 140 tot 150 milliard dollar, tegen 89 milliard in 1939.

Wat hij er niet bij vertelde is, hoe het inkomen prijzen staat en vooral, wie dat inkomen gedeels in hun zak gestoken hebben.

GELUKGESCHAKELDE STATISTIEK.

In „Het Parool“ van 28 Juli vinden we een artikel, waarvan ons de „kop“ al-opviel. En namelijk boven: „Hoe rijker, hoe meer honger“. Er is door het Hulpkorps Rode Kruis een onderzoek ingesteld bij 5 categorieën van menselijke ondrzoek betreft 178 gezinnen, waarvan 65 der inkomens dan f 1400.— per jaar hebben, 28 gezinnen van f 1400.— tot f 1900.—, 38 gezinnen van f 1900.— tot f 2900.—, 14 gezinnen van f 2900.— tot f 4000.— en 14 gezinnen van f 4000.— tot f 6000.— per jaar.

Nu is komen vast te staan, dat de gezinnen met een inkomen van f 80.— tot f 120.— per veel meer aan hongeroedeem lijden dan de betaalde gezinnen.

Trouwens, het hongeroedeem stijgt, naarmate gezinnen meer inkomsten hebben. Als reden wordt hiervoor opgegeven, dat de armere klassen beter geschikt waren voor het maken van hongertochten en met een oogst thuis kwamen.

Wij vinden het jammer, dat de inkomens van de arbeidersklasse niet meer worden verhoogd, want hoe moet het dan met de bankrotteuren en aandeelhouders? Hoe met de arbeiders die geen f 1400.— per JAAR, maar zoveel meer per uur verdienen?

Wij raden het Rode Kruis aan voor deze deuren en heren extra ziekenhuizen en sanatoria in te richten, anders sterven ze bij bosjes en dat jammer zijn voor onze maatschappij. Laten ze ook de havenbaronnen, mijnbouw- en textielbaronnen niet vergeten. Wij denken zij, die onder de f 1400.— verdienen (per hun kelders vol hamsterwaar gehad hebben) vendien hielden ze hongertochten. Je ziet als je door de arbeidersbuurten loopt, het verschil met de arme aan hongeroedeem lijden kindertjes uit de rijkere buurten.

In ieder Zondagsschoolboekje kon je het voorbeeld lezen, dat een arme vaak gelukkiger is dan de rijke. Aan dit voorbeeld kun je het weer zien.

Augustus 1945

Prijs 15 cent

3e Jaargang - No. 32

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur: **THEODOR WOODSTRA**
Adm.: Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgto 303817 ten name van
Mevrouw J. C. J. Mantel Raapis beiden te
Amsterdam

Tractaat van de eeuwige vrede.

hoofdstad van Oost-Prusen, Koningsbergen, die na de overeenkomst van Potsdam Rusland toegewezen werd, is een nieuwe stad. Ze was het tenminste, voor de totale oorlog zijn sporen achterliet in de straten en huizen. Nu zal ze wel een nieuw gezicht krijgen en is het nog van weinig betekenis of de stad, die daar enige jaren gestaan heeft, bijzonder mooi of anderszins lelijk was. Mensen met een uitgesproken gevoel voor architectonische kunst zullen in diepe weemoed aan de oude steden en beroemde gebouwen denken, die de oorlog weggeraaid heeft. Het is jammer, dat hier iets ondergegaan is, wat zo nooit meer herrijzen kan. Beter is echter voor ons het onverwagbaar verlies aan mensen, de ondergang van vele miljoenen, die hadden kunnen leven, als de maatschappij een beetje van redelijke verhoudingen was. Koningsbergen was bijzonder lelijk, het was slechts zeer weinig bouwwerken en gebouwen, waarvoor het de moeite waard was te blijven stilstaan. In het midden der stad stond het slot der Pruisische koningen als een kenteken der feldwebeleer, die deze meest Pruisische stad in alle Pruisische provincies beheerste.

Koningsbergen, waar voor 't eerst een Pruisische koning gekroond werd, keurde Friedrich van Brandenburg, die zich een weinig schuchter: koning „in Prusen noemde, dit Koningsbergen was het stedelijk centrum der jonker-provincie, waarvan het aantrekkelijk landschap het enigszins aangenaam afstak bij de verveelde nuchterheid en lelijkheid der stad.

toch is dit Koningsbergen, dat nu buitengewoon nog niet vastgestelde Duitse grenzen ligt, eens een middelpunt geweest van het burgerlijk geestelijk leven. Dat is wel van oud en een eeuw terug, en de nu levende generaties, die het voortbestaan van de maatschappij en de heerschappij van het kapitaal liever door middel van geweld verdedigen dan ook maar bij de verdediging met geestelijke wapens, denken daar niet veel, of waarschijnlijk in

't geheel niets meer van. Toentertijd, in de tijd van haar revolutie tegen het feudalisme en de absolute monarchie, schiep de bourgeoisie de meesterwerken der burgerlijke muziek en litteratuur, toen ontstond in de strijd tegen de beperktheid van het middeleeuws denken, de burgerlijke filosofie van de vrijheid, gelijkheid en broederschap van alle burgers der kapitalistische maatschappij. Toen doceerde aan de universiteit van Koningsbergen Immanuel Kant. Hij belichaamde in die tijd van burgerlijke verlichting, de gedachtenvrijheid, die de burgerlijke revolutie veroverd had. Zijn moeilijk te lezen geschriften staan in krasse tegenstelling tot de „Herren“-mentaliteit van de Pruisische adel, die er met zoveel succes voor gezorgd heeft, dat in Pruisen-Duitsland, bij de burgerlijk-kapitalistische uitbuiting en onderdrukking, de vormen en methoden van het middeleeuws jonkerdom liefdevol zijn bewaard gebleven.

Immanuel Kant heeft onder anderen een geschrift gepubliceerd, waarvan alleen al de titel aandoet als een groet uit een andere wereld: „Tractaat van de eeuwige vrede“. Het is geschreven in een taal, die werkelijk naar inhoud en vorm totaal niets gemeen heeft met het commando-gebruik en frasen-brouwsel der Duitse litteratuur bij Hohenzollerns- en Hitlers gratie.

Het communicé der „Grote Drie“ wil ook zoets zijn als een tractaat van eeuwige vrede. Een klein tractaat. Het grote zal misschien later nog komen, nadat eerst met de bondgenoten van Duitsland, Italië, Hongarije enz. vrede gesloten, en met Rusland en Polen volkomen overeenstemming over de Duitse grenzen bereikt is. Voorlopig hebben we met een klein tractaat van „eeuwige vrede“ te maken, over welks waarde en eeuwigheid men zeer verschillende meningen hoort. ....

Het communicé van Potsdam verkondigt de volkomen demilitarisering van Duitsland, die vernietiging van zijn oorlogsindu-

strie met inbegrip van scheepvaart en scheepsbouw. Wat bruikbaar is, zal onder de geallieerden worden verdeeld, al het andere wordt vernietigd. Duitsland zal politiek en economisch als een eenheid worden behandeld, ondanks de bezetting door vier verschillende grootmachten: Rusland, Engeland, Amerika, Frankrijk. Er zal in de gemeenten Duits zelfbestuur onder geallieerd toezicht komen, zonder dat voorlopig een centrale, Duitse regeringsmacht gevormd wordt. Het Duitse volk zal opgevoed worden in vreedzame gezindheid, waarbij handwerk en landbouw overheersen. En het moet, verantwoordelijk als het is voor de oorlogsschade, door zijn werkprestaties en leveringen de benadeelde staten schadeloosstellen. Onder de benadeelde staten worden in dit kleine tractaat van de „eeuwige vrede“ de kleine, door Hitler overweldigde landen, zoals Nederland, niet genoemd. Zodat men zich reeds hier en in het buitenland bezorgd afvraagt, of de kleine staten slechts langs de omweg van de gunst der grootmachten, hun recht zullen verkrijgen.

Zover in grote trekken het Potsdammer communicé, dat bovendien nog Koningsbergen en omgeving aan de Russen toewijst, en de Oder-Neisse-linie den Polen als grens heeft, „geheime afspraken“ werden in Potsdam niet gemaakt, zoals president Truman uitdrukkelijk verzekert.

Dit communicé brengt geen verrassingen. De sensationele toon, waarin de pers erover schrijft, zou ons verbaasd doen staan, als we niet sedert lang gewend waren gemeenplaatsen als verklaringen van de hoogste wijsheid, ons voorziet te krijgen om ons te suggereren, dat we ten diepste geschokt zijn.

In Nederland heerst duidelijk enige onrust. Sedert weken nemen de organen van alle richtingen deel aan de discussie over het vraagstuk der annexatie of „gebiedsuitbreiding“, zoals men het enigszins voorzigtiger wel noemt. Men had blijkbaar verwacht, dat in Potsdam ook hier

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

over bevestigd werd. En nu is men een beetje verontrust. Men had het zich zo mooi voorgesteld, en zelfs de redactie van „Peraat“ had een formule gevonden, waarmee men Nederland ten koste van Duitsland vergroten kon. De formule luidt: Het te annexeren gebied moet Nederlands worden.

Daarom verstaat men o.a. dat de daar achterblijvende Duitse bevolking (met een algemene deportatie rekent men dus niet meer) mettertijd Nederlands worden moet. Ten dele is ze dat in sommige gebieden langs de Nederlandse grens, volgens de opvattingen van de „Peraat“-redactie, altijd al half en half geweest, terwijl de toekomstige landkinderen der Nederlandse kroon in Oldenburg, nog bedenkelijk Pruisisch zijn. Maar door verbod van de Duitse taal en verbanning van de Duitse leraren en andere „intellectuelen“ uit het gewonnen gebied en door opbouw in Nederlandse trant, hoopt men mettertijd echt Nederlands leven in de voormalige Duitse gebieden te doen ontstaan. In vele andere nitspraken komt dan ook nog tot uitdrukking, dat de gebiedsuitbreiding eigenlijk geen annexatie, maar slechts de terugname van oud Nederlands grondgebied is.

Wij willen tegen deze armzalige pogingen, tegen dit imperialisme in reincultuur met „socialistische“ en „democratische“ etiketten versierd, niet polemiseren. Want reeds de vooropstelling, waarvan deze heren uitgaan, is niet de onze. Wij kennen geen „schuldige Duits volk“ en wij geloven geen woord van het „aangeboren militarisme“ der Duitsers. Wat hier als „Duits“ en — in tegenstelling hiermee — als „Nederlands“ wordt voorgesteld, is niets anders dan de uitdrukking van een maatschappelijke verhouding, die men niet uit de weg ruimt door Duitse kinderen te dwingen Nederlands te spreken. Zomin Praag en Duitse stad werd, doordat men de Tsjechische straatnamen door Duitse verving, zomin uit Lodz „Litzmannstadt“ werd, doordat Hitler beval deze Poolse industriestad de naam van een Duitsers generaal te geven, — zomin kan men door het verplaatsen van grensposities of door geboden en verboden aan de beslissende inhoud der maatschappelijke verhoudingen iets veranderen.

De „democratische“ of personalistische „socialisten“ en hun coalitie-genoten, die als stadhouders der Nederlandse kroon naar Oldenburg trekken zullen en voor de opbouw in „Nederlandse geest“, zoals men dat zo mooi noemt, moeten zorgen, spelen, of ze het willen of niet, dezelfde rol als alle andere veroveraars der geschiedenis. Zij bewegen zich in het spoor van Seyss Inquart, ook al kiezen ze andere titels en veroorloven zij hun politie niet, gevangenen dood te ranselen of te laten straf-excerseren. Weliswaar kan men dit laatste slechts met voorbehoud zeggen. Want als men het bericht in „Parool“ over de toestanden in Vught moet geloven, dan schijnt het, dat de tegenwoordige bewakingsmannschappen veel geleerd hebben van de S.S. En een voor korte tijd ver-

schenen artikel in „Het Vrije Volk“, dat zo heel gewoontjes spreekt over een dracht slagen met de gummiknuppel, uitgedeeld door den commandant in Halfweg, maakt het ietwat moeilijk, het onderscheid tussen „Duitse“ en „Nederlandse“ stijl vast te stellen.

Mensen gevoelen een volkomen natuurlijke liefde tot het landschap en de mensen, tot de taal en de gewoonten, waarin ze zijn opgegroeid. Heimwee heeft men niet naar wapenschilden en vlaggedoeken, maar naar het beeld van het landschap, naar de straten, waardoor men als jong mens liep, naar de vertrouwde taal der jeugd, naar de gezichten van vrienden en bekenden. Menigmaal verdwijnt dit heimwee en maakt plaats voor een nieuwe liefde. Men heeft dan een nieuw vaderland gevonden, nieuwe betrekkingen aangeknoopt. Niet zelden denkt men dan zelfs met weersin aan het oude, dat eng en duf schijnt, door het onrecht en de achterlijkheid, waaronder men geleden heeft. Geen mens wordt met zulke genegenheden of afkeer geboren. Het leven zelf, de ervaring, en niet „bloed en bodem“ bepalen de inhoud van onze gevoelens. De agent van de „zwarte“ politie is niet geboren als

Arbeiders-eenheid

en POLITIE

„Politiek moet er buiten blijven“. Dat was vroeger een ver verbreide mening onder de arbeiders. Zij bedoelden daarmee, dat in hun gezamenlijke strijd voor hun boterham en een enigszins dragelijk bestaan, de verschillende politieke meningen, die zij hadden, buiten beschouwing moesten en konden blijven. Zij maakten verschil tussen politieke en economische strijd.

De economische strijd was de beweging voor lotsverbetering, betere lonen, korter werktijd, sociale voorzieningen. En onder politieke strijd verstonen zij het werken van partijen en groeperingen, die een bepaalde machtsvorming propageerden en nastreefden, hetzij parlementaire of niet-parlementaire macht.

In zekere zin is deze mening: „de politiek moet er buiten blijven“, onder de arbeiders nog veel meer verbreid dan vroeger. Het besef, dat de eenheid van actie en organisatie der arbeiders, over alle verschillen heen, absoluut noodzakelijk is, is veel sterker geworden. Het vindt zijn uitdrukking in de beweging van de bedrijfsarbeiders, die op de grondslag van de eenheid der arbeiders in het bedrijf, ongeacht hun verschillen in godsdienst of politiek opzicht, zich in de Eenheidsvakbond organiseren.

Dit is geen politieke beweging in die zin, dat een of andere politieke partij of groepering daar het heft in handen neemt of mag nemen. Leden van allerlei politieke richting zijn er wel in. Niet in hun kwaliteit van partij-mensen, maar in hun kwaliteit van arbeiders, die met hun makkers in de bedrijven samen één belang hebben. Het optreden als partijgroepen in een eenheidsorganisatie, zou direct de eenheid verbreken. En ook de overheersing door één partij — en wat daaruit volgt: het gebruik van partij-doelstellingen — zou dezelfde funeste gevolgen hebben: Verdeeldheid en machteloosheid. Dus geen partij-politiek in de eenheidsorganisatie en geen partij-overheersing.

„slechte Nederlander“ en zijn terreinwonen Oranjetrouw heeft zeer veel maken met angst, een slecht geweten, het goede geheugen van zijn omgeving.

Kapitalisme is onderdrukking en gebiedsuitbreiding“ betekent nieuwe ontlog. Geen demilitarisering, geen ontvreding kan de vrede, laat staan de eeuwige vrede verzekeren, zolang de tractaten, kleine en de grote, berusten op de eenzijdige minderheid over de meerderheid, de kunstmatige scheiding tussen werke de mensen, die werkende mensen blijven hoe ook hun taal en gewoonten mo zijn en waarop ook hun heimwee richten zal, als men ze deporteert.

Misschien wordt Koningsbergen nu de Russische stad, misschien zal men in Roergebied over vijftig jaar geen D meer verstaan. Misschien zal men in eerstvolgende Europese oorlog direct de massa-vergassing beginnen. Zeker is, dat vrijheid en vrede eerst ginnen, als in de mijnen en fabrieken, de velden en zeeën en overal waar werkt wordt en gedacht, de wil der men heerst als de enige wet. Als het tractaat van werkelijke, eeuwige vrede

Maar in een heel andere zin is een strijdorganisatie als de Eenheidsvakbond wel politiek tegenstander, de bourgeoisie, laat zich in opzicht niets wijsmaken: zij weet, dat buiten boven de partij-politiek er nog een andere klasse-politiek.

Politiek is machtsvorming. Een eenheidsorganisatie der arbeiders is: machtsvorming, arbeiders, die zich als eenheids-vakbond organiseren, zijn geen beste, brave jongens, die graag knusjes en eengezind op één led staan en hun contributie samen in één doen.

Ze willen samen wat doen: strijden voor het gezamenlijk belang, tegen hun gezamenlijke and. Ze willen samen wat zijn: een macht

Het meespreken, dan het meebeslissen, en elijk het zelfbeslissen der arbeiders, is machtsvorming, politiek, klassepolitiek.

De kapitalistische klasse voert haar politiek, haar machtsstrijd, niet in de eerste door partijen. Die politieke partijen der geest zijn maar een onderdeel van haar Voorname bestemd om te misleiden, te drijven, de werkelijke macht te camouflage. Haar werkelijke macht, haar politieke macht, in haar heerschappij over de bedrijven, in de vastverbonden kapitaalorganisaties, die men en meer samengevat worden in de staat.

Ook de arbeidersklasse kan haar machtsvorming niet voeren door de politieke partij. Die kan, als zij goed is, voorlichten, de weg werkzaam zijn. Zij kan de ervaringen der samenvatten en doorgeven, zij kan schoolleren en agiteren. Zij is nodig.

Maar zij is niet de machtsorganisatie der arbeiders. Die kan slechts ontstaan en groeien op de slag der bedrijven. Als eenheid van alle anders, ongeacht hun politieke mening. Als grote bond van alle arbeiders, met één politiek, met een door en voor de arbeiders

WIE IS DE SCHIPPER

en waarheen is de koers?

(SLOT)

hebben in de vorige artikelen onder de titel beschreven, wie de schipper is, de commando-functies over het maatschappelijk schip „Nederland“ wil uitreinen.

In combinatie van het zware kapitaal is het allerlichtste „socialisme“. De koers is: Naar een nieuwe, winstgevende exploitatie van de arbeidskracht bevolking, door het concentreren van beschikkingmacht op alle gebieden, in handen van de Schipper, de Staat.

Alle gebieden: Van productie en distributie van binnen- en buitenlandse handel, geld en creditwezen, van het vaststellen der uitbuitingsvoorwaarden (anders gezegd loon en arbeidsvoorwaarden), de politiek en organisatie, van

is de koers van en naar een nationaal „socialisme“. Een koers, die ook het Duitse kapitaal en het Duitse „socialisme“ en gegaan zijn.

„nationaal „socialisme“ heeft zijn eenzijdige trekken. Die komen voort de verschillende aardrijkskundige ligging, de wijze waarop het kapitaal is opgeworpen, de verhouding tot de buitenlandse machten, de bestaande sociale structuur der bevolking, de verschillende politieke, enz. Ze verschillen dus wel in onderdelen.

Over het geheel zijn het broers en zusters, hoe vijandig ook tegen elkaar; alle kenmerkende familietrekken. En boven de arbeidersklasse, de vijand, de bron is, waaruit de levenswijzen, de winsten voor het kapitaal worden, staan ze principiële gelijk. Het onmachtig maken, overheersing, uitbuiting. En aanwenden als levend logismateriaal!

Opbouw van het nationale kapitaal in Nederland kan niet geschieden, zonder de opbouw van een nationaal „socialistisch“ apparaat. Duidelijker: Het kan gebeuren binnen het controle- en beschikking-verband van de alles regeerende Staat.

Daarom, omdat de klein-kapitalistische lagen onderworpen moeten blijven geleid moeten worden tijdens de eenzijdige operatie van het wegnemen van deel van hun bezit en van alle overlevens zelfstandigheid. Het is ook, omdat den bedrijfsarbeiders de gelijkheid tot verzet zo gauw mogelijk moet worden ontnomen. Door hun organisatie, apparaat in te schakelen in de „ordelijke“ staats-machinerie.

Maatschappelijk schip „Nederland“, die om die allen draagt, is in de handen en door de manoeuvres der kapitalistische eigenaars, een lekke bodem worden, met een vernielde, tuigage; en

de lijken zijn pas overboord gezet. Eén botsing zal het schip nog moeten uithouden, de kostelijke Indische buit mag den eigenaars niet ontsnappen.

En de nood is zo groot geworden, dat de eigenaars ertoe overgaan, veel meer macht te leggen in handen van den schipper. Dat is geen verlies, de rijkste eigenaars vormen samen met de handigsten, één kapiteinschap. En hun woordvoerder — vandaag is het de één, morgen zal het een ander zijn — houdt zijn „praatjes op de brug“. Over pompen en lekken stoppen, over vernieuwing van de masten en herstel van de tuigage.

„Veel passagiers,“ zegt „Het Vrije Volk“ — want we hebben ook „socialistische“ kranten aan boord — „zouden van den kapitein wel gaarne iets gehoord hebben over...“

Het komt er niet op aan, wat die passagiers gaarne horen. Die praatjes zijn niet in de eerste plaats voor hen bestemd en niet voor „Het Vrije Volk“ dat hun spreekbuis wil zijn, maar voor het onvrije scheepsvolk.

Het scheepsvolk, dat de lekken moet stoppen, pompen, masten vernieuwen, tuigage herstellen, proviand verzorgen, de statie-hutten der passagiers-eigenaars opknappen en die heren van het nodige voorzien; en het schip gereed maken voor de volgende botsing.

Onder het scheepsvolk, dat op een minimum-rantsoen alles moet doen, zijn tekenen te bespeuren van mouterij. Zij geven af en toe de passagiers-eigenaars een grote mond terug en maken luide vergelijkingen tussen hun honger-rantsoenen en de luxe-kost die in de statie-hutten wordt geconsumeerd. En zij scholen samen, zij scholen samen en stellen eisen...

Dus moeten zij zo gebonden worden, dat zij wel werken, maar niet meer muiten kunnen. Dat is de taak van den schipper. Dat is het voornaamste doel van de „praatjes op de brug“, van de praatjes in „socialistische“ kranten, aan microfoon en conferentietafels.

De koers waarin wij drijven en gedreven worden, is naar een Nieuw-Fascisme, een regime, dat de nationale kapitalistische opbouw en uitbuiting moet doorvoeren onder nationaal „socialistische“ vlag. „Kapitaal-opbouw in plaats van boter“, is een kleine variatie op het recept van Goering, maar komt in wezen op hetzelfde neer.

Wij moeten de fouten en zwakheden van de Duitse arbeiders niet herhalen. De vrijmaking van het scheepsvolk kan niet geschieden door het plaatsnemen van enige „erkende“ vertegenwoordigers aan de tafels der passagiers-eigenaars-kapiteins. Dat is juist de nieuw-fascistische koers van het onmachtig houden van het scheeps-

volk, van het organiseren van de corporatieve macht van eigenaars en kapiteins.

De mouterij komt. Niet de revolutionairen maken die of kunnen die maken — het zijn de hongerrantsoenen, de minderwaardige behandeling, de rechteloosheid en de opeenhoping in de machineruimten, de matrozenverblijven en aan dek, waardoor bij de werkers aan boord een besef ontstaat van de kracht van hun aantal en het belang van hun gezamenlijke werk, dat alles is wat de mouterij oproept. Het zijn de passagiers-eigenaars en de kapiteins zelf, met hun uitbuiting en onderdrukking, die de oorzaak zijn van de mouterij, die zij met praatjes op de brug en met scherpere onderdrukking trachten te beteugelen.

Maar mouterij alléén is voor het scheepsvolk niet voldoende. Er moet inzicht komen omtrent de koers, die het schip wel moet gaan. We moeten weten, waar we wel heen willen en hoe we er samen moeten komen, we moeten weten hoe we onze macht over het schip samen organiseren, hoe we ons werk aan de pompen, aan de machines, aan dek en in de stuurhut, samen regelen.

Met het nieuw-fascisme gaan we naar de kelder. Met enkel te muiten gaan we ook naar de kelder. Alleen als wij eenheid en macht van ons zelf, samen organiseren, bouwen, in handen nemen en houden, als wij daarbij zelf de koers bepalen en weten, bewust weten waar we heen willen, alleen dan kunnen we leven.

De propaganda van die koers is de communistische propaganda, het gaan in die richting door de arbeiders, steeds meer en steeds bewuster, is wordend communisme, het doel van die koers, alle voortbrenging en alle macht aan de werkende mensheid zelf, dat is communisme.

Wat is je loon waard?

In het Belgische dablud „Le Peuple“ is een tabel afgedrukt, die de stijging van de prijzen der verschillende levensmiddelen in België aangeeft, vergeleken bij 1940.

Terwijl de lonen gemiddeld met 100% zijn verhoogd, zijn de officiële prijzen der artikelen, nodig voor het levensonderhoud met 286% gestegen. Let wel, dat zijn de officiële prijzen. Wat er in werkelijkheid voor allerlei levensmiddelen en andere absoluut nodige dingen moet worden betaald, vermeldt zulke statistieken niet. Daar zomin als hier.

De onnozele 25% loonsverhoging, die hier door de regering is toegestaan, maar waarvoor, om die te krijgen, de arbeiders bijna overal nog hebben moeten vechten, is ook hier totaal onvoldoende om de stijging der officiële prijzen enigszins bij te houden. Om van de werkelijke prijsstijgingen nog maar te zwijgen.

Tegen deze roof van hun lonen, wat in werkelijkheid de prijsstijgingen betekenen, zullen de arbeiders ook in Nederland zich hebben te verzetten. Daarvoor is nodig, dat zij, overal waar zij met elkaar bijeengebracht zijn door de bezittende klasse, de koppen bij elkaar steken, en georganiseerd, als een eenheid, hun arbeidersmacht in beweging zetten.

Geelt U op als abonné!

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

RONDOM

de Nationale Adviescommissie

Grote delen van de bevolking hechten nog altijd geloof aan de beloften van een democratisering van de maatschappij. En dit vooral, waar dit tegenwoordig onder de naam van socialisme wordt opgediend. Deze mensen letten alleen nog op de klank van woorden, zonder meer nauwkeurig de werkelijke gang der gebeurtenissen te volgen. Wie zich echter niet aan mooie praatjes en beloften stoort, maar slechts naar de feiten kijkt, waar het toch in werkelijkheid om gaat, die ziet wel, dat de hele burgerij door de politieke gladjanussen lelijk bij de neus genomen wordt. Die gladder vogels moeten zich soms wel tegen enige schuchtere kritiek vanuit de bevolking verweren, maar met een zwaarwichtig en ernstig gezicht wijzen ze dan op de „buitengewone tijdsomstandigheden“, die een werkelijke democratie naar hun mening nog niet toelaten.

Die „tijdsomstandigheden“ is altijd een pracht van een argument, dat altijd past. Maar toch is er een heel goed middel, om uit te maken, of men hier met smoesjes te maken heeft, die verborgen bedoelingen verbergen, of dat het argument oprecht gemeend is. Dat middel ligt hierin, dat men de hele mentaliteit moet beoordelen, die de „nog gebrekkige democratie“ begeleidt. En in dit licht spreken de feiten een zeer duidelijke taal. Het blijkt dan, dat de persoonlijke regeermacht van enkelingen of machtige groepen de werkelijk drijvende kracht van de huidige dictatorialle regering is.

Met grote duidelijkheid is deze hele mentaliteit aan de dag gekomen in de vorming en de bevoegdheden van de onlangs in werking getreden NATIONALE ADVIESCOMMISSIE. Zoals we weten, hebben we een aantal heren, die zichzelf tot regering bevorderd hebben en die nu bevelen de bevolking te vertegenwoordigen. Of ze dat werkelijk ook menen, zouden we niet durven zeggen. In ieder geval bevelen ze het met grote stelligheid. Deze regering is niet van plan stil te zitten, maar gaat het nieuwe Nederland een vorm geven van geordend bedrijfsleven, misschien van plan-economie. In ieder geval zijn de belangen van alle lagen der bevolking er mee gemoed, zowel naar de materiële als naar de geestelijke zijde. Volgens de gedachten van de grote meerderheid van de bevolking behoort echter EEN PARLEMENT de richtlijnen voor deze nieuwe bouw te geven. De heren, die zichzelf tot vertegenwoordigers van de bevolking hebben benoemd, menen echter, dat de tijd voor verkiezingen nog lang en lang niet aan de orde is en ze zich dus maar met een NOODPARLEMENT moeten behelpen. Echter: ook dat is nog lang niet aan de orde, want de oude Kamers kunnen niet zonder meer in functie

treden. Van de 150 vroegere leden zijn er nog maar 80 over, zodat er nog 70 nieuwe bij moeten komen. Dus ook nog geen noodparlement, maar voorbereidingen daartoe, om dan de voorbereidingen voor de verkiezingen te kunnen treffen. Hollandse deugdelijkheid, of te wel politieke slimmeriken?

De taak van de NATIONALE ADVIESCOMMISSIE moet nu in hoofdzaak zijn, een voordracht te doen voor de aanvullende 70 man voor de beide Kamers. Maar daarnaast heeft ze nog een „democratische“ taak. Volgens Schermerhorn moet ze tevens als „veiligheidsklep

Of mijn vriend, van wien de titel van deze beschouwing afkomstig is, nog leeft, weet ik niet. Zo ja, dan zal hij het mij zeker vergeven, dat ik hem zonder zijn naam te noemen, citeer, hem zo te zeggen, geestelijk besteele. Ik beweer immers ook niet, de vader van deze gedachte te zijn. Hij was, of is, een geestig mens, een „niet-Ariër“, zoals men onder Seyss Inquart algemeen placht te zeggen — een gewoonte, die, als alle domheden, hardnekkig zich in 't leven probeert te houden. Men spreekt nog steeds van „Ariërs“ en „niet-Ariërs“, zelfs nu nog nadat de ambtstaal der Nederlandse politie van deze geestvolle betiteling afstand gedaan heeft.

Pardon, geachte lezer, ik heb dat woord geestvol niet tussen aanhalingstekens gezet. Ik meen natuurlijk niet, dat deze betiteling „geestvol“ was. Ik bedoelde het ironisch.

Wat dat is? Ironisch is, als... Een ogenblik, ik moet dat anders zeggen. Mijn onderwijzer heeft mij uitdrukkelijk verboden, met: „is, als“, een verklaring te beginnen. Dus nog eens opnieuw: Ironie (zelfstandig naamwoord van ironisch) is b.v. een niet helemaal ernstig gemeend compliment. Als, om eens iets te noemen, in deze krant zou staan, dat de Nederlandse politie veel te echt Nederlands was, om Arische en niet-Arische Nederlanders op bevel van Rauter te arresteren, enz. enz., dan is dat ironisch bedoeld, omdat het niet helemaal waar is. Neen, het is niet helemaal waar. Het moet af en toe voorgekomen zijn, dat Nederlandse politie-beambten de Duitse politie geholpen hebben.

Dat is ook weer ironie. Wij weten het, maar wij zeggen zo iets op ironische of sarcastische manier, omdat velen het niet meer schijnen te weten of geheel vergeten zijn. Ik heb het, onder ons gezegd, zelf gezien. Maar ik moet het, officieel, wel vergeten, want de meesten van deze „echt-Nederlandse“ ordebehoeders zijn opnieuw mijn meerderen, zij vertegen-

openbare mening“ fungeren. En Pieter Hoen, die zelf in die Adviescommissie zit, heeft, meent, dat ze kan bijdragen te sterke koersverschillen tussen de Kamer der regering en de koers van de volk te helpen vermijden“.

De regering zal dus, indien ze dit werkelijk acht, aan de Adviescommissie kunn vragen, hoe ze over verschillende dingen denkt. Maar te zeggen heeft ze niets. Overigens zal de regering deze N.A.C. waarschijnlijk alleen advies vragen voor benoemingen van het Noodparlement, zoals reeds uit redevoeringen van ministers Drees en Schermerhorn, uitgesproken bij de installatie van de N.A.C. te beluisteren viel.

Dat deze Nationale Adviescommissie wassen neus is, blijkt ook wel hieruit, volgens het reglement deze vijftig heren alleen bijeenkomen, „als de voorzitter

Wie lacht, weergeschoten

woordigen „het gezag“, de sterke arm overheid. „Echt-Nederlands“ is alweer ironie. Wie ik geloof niet aan dat begrip. Ik houd van een frase, of tenminste, ik houd gebruik daarvan voor fraseologie. Echt-Nederlands vind ik heel wat anders. B.v., het karakter van de steden en de pen, het vlakke landschap met zijn vergezichten, de duinen en de zee, wind (onder ons gezegd vaak veel te sterk), de kleuren en het water, het vele water — dat is echt-Nederlands. De bloembollenvelden zijn echt-Nederlands en de taal en het voorkomen van mensen. Dat alles is echt-Nederlands. Daarom is Rembrandt een Nederlander.

Maar daarmee hebben we nog helemaal niets over de mentaliteit gezegd. Want deze echt-Nederlandse omgeving kwamen de mensen, die meegemoord en meegedood hebben, die aanbrengrer gespeeld hebben voor de „echt-Duitse“ collega's.

Wat is dus een echte Nederlander? weet het niet. Dr. H. Brugmans, de regeringscommissaris voor de voordracht, zou daarover zeker wel opheldering kunnen geven. Dat is iemand, die allerlei op de hoogte is. Zijn artikel over „Socialisme“ en „arbeidersbeweging“ in het „Handelsblad“ van 1940, hebben zelf bewezen. Daar weet U niets van? Wij herinneren het ons nog goed. Maar ge kunt U troosten. Ge niet de enige, die voor zulke dingen slecht geheugen heeft.

Dat is dus allemaal ironie. Niets om lachen! Om ironie lacht men niet. Men lacht daarmee niet de soort zogenaamde dat beweer ik niet van mijn ironie, word er zelf een beetje onpasselijk. Een Brits paraplue overall vergeet, of van bij en ik zou zo gaarne willen, dat wij vinden zulke lach-verwekkers heb je een sterker maag dan ik.

edig acht“, of als vijf leden hiertoe, natuurlijk „met opgaaf van redenen“, een onderzoek indienen. Verder is, ondanks de protesten van de heren Goedhart en Van der Landwijk besloten, DE BESPREKINGEN VERHEIM TE HOUDEN. Het is wel een aardelijk staaltje van de mentaliteit, die de heren bezielt. Een wonderlijke „veiligheidsklep der openbare mening“! Toch zullen we wel iets gewaar worden, want er zullen na de zittingen een beknopte samenvatting ontvangen, „voor zo ver dat voor openbaarmaking geschikt kan worden geacht“.

Deze mentaliteit van politiek-maken in commissies en buro's buiten het openbare leven uit zich ook in de nieuwe benoeming van Koos Vorrink tot, ja, wat is hij nu weer geworden? Ja, Algemeen Adviseur van de algemene dienst der Regering. Hij moet spelen, wat in het volk leeft en desgevoorent voorstellen doen en adviezen geven“. Een echt democratisch instituut

vroeger zei men, dat belachelijkheid was. Dat was in de bloeitijd van deze maatschappij. Toen maakte men nog moppen, geestige moppen. Dat wil zeggen: men maakte ze niet, niemand „maakte“ ze eigenlijk, behalve enige zeer bijzonder benadigden. Karl Radek was b.v. zeer geestig. Hij maakte zelfs moppen op Stalin, die hem dit, volgens zeggen, eindelijk verboden zou hebben, omdat hij Stalin, tenslotte toch werkelijk Lenins grootste leerling was. Waarop Radek gezeegd zou hebben, dat diè mop niet van hem kwam.

Het dáárom kreeg Radek tien jaar gevangenisstraf. Hij schreef, tijdens de eerste processen in Moscou (tegen zijn oude kameraden Zinowjew en andere bolsjewieken) een niet-geestig artikel in „Prawda“: „Tegen de muur met hen!“ Het was niet geestig, maar dat redde Radek niet. Stalin verstaat geen enkele scherts en tien jaar gevangenis zijn geen mop.

het algemeen maken de mensen geen moppen, ze werken hoogstens zelf als lachleiding, door hun belachelijkheid. De propaganda máákt daar dan soms wat van, maar maakt hen tot mensen met bijzonder veel voor humor, die naar het dan heet, zelf het meeste schik hebben in de moppen, die men ten hunnen koste maakt. Van Göring werd zo iets beweerd. In werkelijkheid was hij enkel maar dik.

moppen ontstaan. Hoe, dat is moeilijk te zeggen. Meestal wel uit het samen treffen van het tragische en het komische. We lachen daarmee niet de soort zogenaamde dat beweer ik niet van mijn ironie, word er zelf een beetje onpasselijk. Een Brits paraplue overall vergeet, of van bij en ik zou zo gaarne willen, dat wij vinden zulke lach-verwekkers heb je een sterker maag dan ik.

dus. Overigens heeft deze man het zeer druk. Hij moet de regeringsmaatregelen controleren en stimuleren; partijleider der SDAP; lid van de Eerste Kamer; onder-voorzitter van de N.A.C.

Ook de personalistische socialist W. Banning kwam nog de echt democratische mentaliteit demonstreren. In een vergadering in Den Haag verklaarde hij, dat de NVB een partij moet worden, die straks aan de verkiezingen moet deelnemen. Maar de slimmerd heeft hier zijn mond voorbij gepraat. De opbouw van een verkiezingspartij eist tijd en dus eist zijn partijbelang, dat er nog geen verkiezingen gehouden moeten worden. Hij verklaapte: „Wij zullen ons best doen, het tijdstip, waarop de verkiezingen worden gehouden, achterruit te schuiven en wij zullen er naar streven voor de verkiezingen een politieke partij te vormen, die onze ideeën verwezenlijkt“. Deze man deugt niet voor

Uit de botsing van macht en onmacht ontstaan moppen. In een milieu, dat wezenlijk gekenmerkt wordt door laffe onderdrukking aan de ene, en verzet hier-tegen of berustend toegeven aan de andere kant, ontstaan de werkelijke moppen. Beide zijden, onderdrukkers en onderdrukten, dragen hiertoe bij. De werkelijk goede moppen, waarbij men evengoed lachen als huilen kan, de moppen der zelf-ironie, zijn een geestelijke zelfbescherming der ontrechten, een onsentimentele uitdrukking van hun weemoed. In de gaskamers van Auschwitz is deze „witz“ ver-gaan. „Wie lacht, wordt neergeschoten“.

Zoals die Amsterdamse jood, die in het jaar 1941 zei: „wat mij betreft, hebben zij (de Duitsers) de zenuwoorlog al lang verloren“. Dat was geestig.

Hitler heeft de oorlog verloren. Of deze jood hem overleefd heeft, weten wij niet. Waarschijnlijk was het niet eens één bepaalde jood. De mop van „de verloren zenuwoorlog“ was er, hij werd verteld en de mensen hebben daarom gelachen. Niet gebruld, maar een beetje geglimlacht en stiltejes misschien een beetje gewend.

Vader en zoon, Poolse joden, reisden per wagen naar de Leipziger jaarbeurs. Stratenmakers wierpen hen met stenen na en de vader troostte zijn zoon: „wacht maar! Als de Messias komt, dan zullen zij in de wagen rijden en wij zullen stenen kloppen en ze hen achterna gooien!“

Waar hier het geestige ligt? Ik zal het je niet uitleggen, want dan houdt het op, geestig te zijn. Je lacht liever om de soldatenmop? Uit het „lustige soldaten-leven“?

Nou moet ik je tot slot tòch nog een mop vertellen. Eens werd er overwogen, in de trams, die hoofdzakelijk door Joden gebruikt werden, de opschriften te veranderen. Weet je, wat men inplaats van „verboden onder het rijden af te springen“, wilde neerzetten? „Spring er gerust af, je zult wel zien!“

de parlementaire politiek. Niet omdat hij de onder-onsjes niet wil meemaken, maar omdat hij niet weet, wat hij zeggen en wat hij verzwijgen moet.

Ondertussen zijn er toch nog een paar pottekijkers in de N.A.C. terechtgekomen, die een grotere openbaarheid verlangen en die op snelle verkiezingen aansturen. Zij hebben voorstellen gedaan de politiek van de vroegere Gerbrandy-regering aan openbare critiek te onderwerpen en nu reeds het tijdstip voor gemeenteraads- en parlementsverkiezingen vast te stellen. Zoals bij dergelijke gelegenheden gebruikelijk is, om ergens voorlopig van af te zijn, is hiertoe nu... een commissie voor prae-advies benoemd.

En zo gaan we dus een heerlijke ontwikkeling van parlementaire democratie tegemoet. Is het wonder, dat het besef toch geleidelijk gaat doordringen, dat de werkende bevolking aan deze vormen van democratie niets heeft en dat ze zelf met nieuwe scheppingen op dit gebied moet komen? De nieuwe vormen van democratie moeten de besprekingen EN de beslissingen in handen van de werkende bevolking zelf brengen. Deze vormen liggen dáár, waar de bevolking werkt en leeft. Dat is in de plaatsen van hun arbeids-terrein.

WAT ONS OPVIEL

MODERNE DEMOCRATIE IN 'T GROOT.

„Drie mannen hebben het lot der mensheid in handen... Drie mannen hebben tot taak het lot van de 1800 miljoen thans levende mensen en van hun nakomelingen te regelen. Want wat de Grote Drie te Potsdam besluit zullen hebben, zal op de komende Vredesconferentie — men heeft het te San Francisco ervaren — als vaststaand gelden. Het is ernstig genoeg.“ — „De Nieuwe Dag“, 21 Juli 1945.

„De berichten over de conferentie maken melding van de pannekoeken van Trumans ontbijt, van het rantsoen cigarettens der journalisten en van de afgevaardigden, van de snuiterijenkast in de hall van het conferentiegebouw. Maar nieuws? Geen letter!“ — „De Nieuwe Dag“, 21 Juli 1945.

MODERNE DEMOCRATIE IN 'T KLEIN.

Dr. W. Banning wees er in een vergadering te Den Haag op, dat de N.V.B. in het vaarwater der politiek gekomen is door het ministerschap van Prof. Schermerhorn. Daarom zal de N.V.B. een partij moeten worden, die straks aan de verkiezingen moet deelnemen. De opbouw van een verkiezingspartij eist echter tijd. „Wij zullen ons best doen het tijdstip, waarop de verkiezingen zullen worden gehouden, achterruit te schuiven en wij zullen er naar streven voor de verkiezingen een politieke partij te vormen, die onze ideeën verwezenlijkt.“ — „Het Parool“, 28 Juli 1945.

OOK DAT IS „DEMOCRATIE“.

Op de berichten, dat Rusland aan verschillende landen aanbiedingen had gedaan van dollarcredieten, verklaarde de Russische legatie te Londen, hierover geen mededeelingen te kunnen doen. Het gaat hier om aanbiedingen aan Polen, Joegoslavië, Roemenië, Tsjecho-Slowakije, Hongarije en Bulgarije, aan wie credieten verstrekt zouden worden voor de aankoop van grondstoffen enz. in Amerika, welke na verwerking aan Rusland verkocht zouden worden.

We kunnen dus binnenkort rekenen op een artikel in „De Waarheid“ over: „Democratisering van het bankiersvak“ en op een nieuwe Russische orde: „De Rode Coupon-schaar“.

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

DE ATOOMBOM

Op het laatste moment, voor het ter perse gaan van ons blad, komen de berichten in de dagbladen over het nieuwe oorlogswapen: de atombom.

Zo deze eerste berichten niet zeer overdreven zijn, is dit nieuws van ontzaglijke betekenis. Niet alleen, doordat dit wapen Japan in zeer korte tijd in één grote puinhoop zal veranderen en aan de oorlog in de Pacific een verschrikkelijk einde zal maken, maar vooral om wat daarna volgt.

Wat zal het lot zijn van een wereld, waarin een dergelijk wapen wordt gehanteerd? Wat blijft er over van de mensenmaatschappij, als de vliegende vestingen deze vernietiging over de aarde strooien?

Dan is het uit. Dan is er de totale vernietiging.

Er zijn er al, die zich afvragen, of dit wapen de oorlog niet zo verschrikkelijk maakt, dat juist daardoor de oorlog niet meer denkbaar, niet meer mogelijk is. Het is een geluid, dat we vóór de 1e en vóór de 2e wereldoorlog ook reeds hoorden. De heersende klasse van alle landen heeft daarop twee maal een antwoord gegeven. Zo zij nu weer gelegenheid krijgt tot antwoorden, zal dat voor de laatste keer zijn. Want dan is het uit. Dan is de totale vernietiging van alle beschaving, van alles wat een ontwikkelde samenleving mogelijk maakt, dan is de barbaarsheid een feit!

En zo zij heersende klasse blijft, dan komt deze barbaarsheid. Zij zal die over de wereld brengen, of zij wil of niet. Om zich als heersende macht te handhaven, zal zij het moeten doen en daarom ook willen doen.

„Er is”, zegt het Engelse blad „Manchester Guardian”, „geen zekerheid, dat alleen Amerika, Engeland en Duitsland op jacht waren naar het principe van dit wapen”. Duitsland is uitgeschakeld. Wie bedoelt men verder? Grootmachten, die nu in staat zijn dergelijke ontzaglijk kostbare wapens te vervaardigen en aan te wenden, zijn er niet veel. Buiten Amerika en Engeland kunnen alleen Rusland en Japan in aanmerking komen. En Japan wordt nu uitgeschakeld. Blijft over Rusland.

Zullen Amerika en Engeland, de enigen, die nu in staat zijn, dit wapen reeds te hanteren, dulden, dat er een land is, waar dit wapen ook gebouwd wordt en voltooid? Zullen zij het kunnen dulden? En zullen zij in de toekomst kunnen dulden, dat wáár ook ter wereld een vernietigings-apparaat wordt gebouwd, dat zich tegen hun macht kan keren? De vraag stellen, is haar beantwoorden!

Het wordt nu duidelijk waarom, zoals de Engelse bladen enige maanden geleden meldden, de Engelse regering aan een hele groep van Engelse geleerden, die een uitnodiging hadden aangenomen tot een bezoek aan Rusland, verbod daar heen te gaan.

De Amerikaanse en de Engelse regeringen hebben ongeveer gelijktijdig het bestaan van dit wapen medegedeeld. De voorbereiding en de bouw der installaties is door hen samen ter hand genomen. Of tot nu toe de fabricage alleen in Amerika plaats heeft, wordt niet uitdrukkelijk gezegd. Zo ja, dan zal nog moeten blijken, of Amerika de Engelse wapenindustrie in de gelegenheid zal stellen, dit vernietigingswapen ook in Engeland te vervaardigen. Maar Amerika alléén of Amerika en Engeland samen, het monopolie van dit wapen, gevoegd bij het reeds bestaande geweldige overwicht op economisch, technisch en industrieel gebied, maakt de bezitter hiervan tot heer der wereld. Elke hardnekkige tegenstand kan — en zal — gebroken worden.

Misschien reikt de betekenis van deze uitvinding veel verder dan haar aanwending als vernietigingswapen. Reeds wordt gesproken van een nieuw tijdperk in de geschiedenis der mensheid: het tijdperk van de atoom-energie.

Dat zou betekenen, dat in de plaats van de tegenwoordige krachtbronnen voor de machines, dus de petroleum, de benzine, de steenkool, nu een krachtbron van volkomen andere aard komt: de kracht, die in alle stoffen aanwezig is. Tot nu toe blijkt uit de gegeven berichten niet, dat men reeds in staat is, om het beginsel, zoals dat bij de atombom wordt toegepast,

ook als krachtbron voor de machines aan te wenden. Maar de ontwikkeling van de techniek schijnt er toch wel al dicht bij te komen. Het schijnt nog slechts een kwestie van ontwikkeling op korte termijn.

Het zou een revolutie in de hele maatschappij na zich slepen. Grote industrieën van steenkolen en olie zouden aan betekenis gaan verliezen en als het op grootschaal toegepast zou kunnen worden, zou het een ontzaglijke kapitaalvernietiging in deze industrieën na zich slepen.

Maar zo ver zijn we nog niet. Wel zijn we nu zó ver, dat dit wapen in handen van de bezittende klasse de bezitters ook nu versterkt tegenover de arbeidersmassa's. In oploeiende verzetsbewegingen tegen de komende verslaving der bevolkingen, zal de bezittende klasse er niet voor terugdeinzen, dit wapen, indien nodig, ook tegen haar aan te wenden.

Zo kan de nieuwe vrijmaking van de atoom-energie zich ontwikkelen tot haar oorspronkelijke bestemming: vernietiging. Blijft deze uitvinding in handen der bezitters, dan wordt het een vloek, groter dan ooit enige vloek over de mensheid kwam. Dan betekent het het einde van iedere beschaving, de ondergang in de barbaarsheid.

Het kapitalisme moet vernietigd worden of het zal óns, het zal de mensheid vernietigen.

Wij zullen communistisch moeten strijden, het communisme moeten verwerven, óf de wereld zal ondergaan in een barbaarsheid, ontzettender, dan wij ons zelfs nu nog kunnen voorstellen.

GEWAPENDE VREDE

Tot 1914 leefden wij in het tijdperk van de gewapende vrede. Europa was een wapenarsenaal. Engeland had de grootste vloot en de mogendheden op het vasteland onderhielden machtige legers. Duitsland, Rusland, Oostenrijk, Frankrijk, zelfs Italië, zij allen waren tot aan de tanden bewapend om de vrede te bewaren. Want er zijn wapens nodig om de vrede te beschermen. Wie zou hier een aanval wagen? Er bestonden twee regionale partijen: de driebond tussen Duitsland, Oostenrijk en Italië en de triple-alliantie Rusland, Frankrijk en Engeland. En toch was hij daar plotseling, de oorlog, de verschrikkelijke ramp.

Wel waren aan het einde van deze volkenmoord de landen uitgeput, wel waren er puinhopen en miljoenen doden, maar de offers waren niet te vergeefs gebracht: de regeerders waren nu immers wijs en verstandig geworden! Zoals het vóór de oorlog geweest was, zo ging het niet meer, er mocht niet meer bewapend worden. Een kruisvat moet ontploffen, als de vonk er in slaat. Geen bewapening was nodig, maar wederzijds begrip. Er werd een volkenbond van gelijkgerechtigde staten op-

gericht, ook de overwonnenen mochten toetreden. De volkeren waren verarmd en uitgeput, maar zij hoopten op een betere toekomst. Want de vrede was er, de onbewapende vrede, de eeuwige vrede der gelijke volkeren!

Duitsland mocht maar 100.000 soldaten hebben, Oostenrijk en Hongarije werden bijna geheel ontwapend, Rusland had maar 500.000 man onder de wapenen, ook Italië bezat maar een klein leger en later zouden ook Engeland en Frankrijk demobiliseren; zo stond het ten minste op papier.

Een-en-twintig jaar later kwam er een einde aan de eeuwige vrede. Omstreeks die tijd of reeds vroeger, was de volkenbond een roemloze dood gestorven. Geen herdenkingsrede, geen rouwbeklag, geen gedenksteen werd er aan gewijd. Men weet niet eens hoe, wanneer en waarom hij is overleden. Niemand stelt er belang in. Een deel van de leden was weggelopen, anderen weigerden zijn besluiten uit te voeren, en leden van de bond vielen elkaar aan om te roven. Japan viel China aan, Mussolini Abessinië, Hitler Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije, Mussolini Al-

banie, en Franco, Mussolini en Hitler namen het democratische Spanje. Nergens behulp van volkenbond een aangevallene. Maar bondsleden afzonderlijk partij kolen, gebeurde het meestal ten gunste van de rovers. Dat was de ongewapende vrede.

Men kwam de aanval op Europa en vijf jaar derde jaar oorlog, de verschrikkelijkste oorlog die de mensheid tot nu bekende. Tientallen miljoenen slachtoffers: vernieuweld, gebombardeerd, vermoord, vergast, verhongerd, — soldaten, vrouwen, kinderen, grijsaards. Miljoenen oorlogs-invaliden, verwoeste landen, steppen en dorpen in puinvelden veranderd.

Is de oorlog uit, ten minste in Europa. Maar de offers zijn toch niet te vergeefs geweest. De regeerders zijn nu wijs en verstandig geworden. Zoals het voor de oorlog geweest was, zo gaat het niet meer, en was niet voldoende bewapend. De regeerders zijn het eens geworden, er moet weer worden bewapend. De volkenbond, de bond van vrije, gelijkgerechtigde naties, was een zware vergissing. Deze moest tot een mislukking leiden, omdat hij over geen gewapende macht beschikte.

Daarom moet men weer wél mobiliseren, men moet sterk bewapenen, veel sterker dan ooit in vreedstijd. Weliswaar wordt Duitsland volkomen ontwapend, maar Engeland voert de algemene dienstplicht in, de Verenigde Staten zullen een sterk leger op de been houden, de U.S.S.R. heeft de vijftien- en zestienjarige op en neer Nederland zal zijn leger uitbreiden: ongeveer 30.000, nu 200.000 man. In de plaats van een volkenbond van vrije en gelijke naties treedt een nieuwe organisatie, niet met gelijke, doch met ongelijke leden. Er zijn vijf groten en talrijke kleinen, ieder van de vijf zal een groot leger bezitten en de organisatie beschikt nu ook over een grote militaire macht.

Daarnaast bestaan er, evenals vóór de oorlog, regionale pacts, niet twee, maar op zijn minst drie: één in Amerika, één in West-Europa, één in Oost-Europa. Er wordt deze keer ook geen vrede gesloten, maar landen en koloniën worden veroverd, zonder dat iemand gevraagd wordt, óf de overwonnenen, noch de overwinnaars de vrede! Er bestaan heren, vazallen en slaven en er zijn alleen maar vijf echte groten en alle vijf zijn tot de tanden bewapend. Zo wordt de vrede volkomen veranderd, want de vijf groten zijn het nu, zij zijn bondgenoten en dat zij alleen bondgenoten zijn, omdat Hitler hen op één kant heeft gedreven en dat zij anders bondgenoten waren geworden, dat is nu niets ter zake.

Men gaat een nieuwe periode van vrede tegemoet. Niet alleen Europa, doch de hele wereld is geharnast: Europa, Amerika, Oost-Azië, Australië, Noord- en Zuid-Afrika. De legers blijven voor lange tijd mobiliseerd en staan aan weerszijden van de demarcatielijn aan de Elbe, de gevechten van heden, de niet-geallieerden van morgen. Dat alles gebeurt om de

vrede te bewaren, want nu hebben we de eeuwige vrede, de gewapende vrede.

Alleen, de mensen geloven er niet meer aan en spreken al van de volgende oorlog, die nog verschrikkelijker zal zijn, dan de beëindigde.

En zo zal de geschiedenis voortgaan: van vrede naar oorlog, en van gewapende naar ongewapende vrede en weer naar gewapende vrede, zolang de volkeren zich laten vertellen, dat hun heersers wijs en verstandig zijn geworden en het in de toe-

Eerste balans der overwinnaars

Na het einde van de oorlog in Europa, verklaarde men in de Ver. Staten, dat men nu de oorlogsproductie met een derde verminderen kon. Intussen is daarmee een begin gemaakt. En reeds melden de kranten, dat twee miljoen man in de Ver. Staten werkloos geworden zijn.

„Sixty millions of jobs”, zestig miljoen baantjes, is het parool van het, door het spookbeeld der werkloosheid geschrokken Amerikaanse publiek. Maar reeds de eerste vermindering der oorlogsproductie bewijst de onmogelijkheid, de vrijwordende arbeidskrachten in de vredesproductie aan te wenden. Hiertegenover wordt ook in Amerika een gebrek aan levensmiddelen, kleding, schoeisel en dergelijke voelbaar. Natuurlijk niet in die omvang als hier bij ons. Maar voldoende is er niet en men verklaart het gebrek uit de noodzaak, de verwoeste Europese landen te hulp te moeten komen.

Toch moeten gedurende de afgelopen jaren reusachtige voorraden zijn opgehoopt. Voornamelijk in de grote landbouwgebieden van Zuid-Amerika moet overvloed heersen, daar gedurende de oorlog het gebrek aan scheepsruimte de export van de geweldige graanoverschotten grotendeels verhinderde. Ook in de Ver. Staten zelf moest na het einde van de Europese oorlog een ontspanning in de levensmiddelenpositie intreden. Vergeleken met 1917, was het aantal der in de landbouw werkzame arbeidskrachten weliswaar met 10% verhoogd. De voor de oorlogsproductie overbodige arbeiders moesten dus gemakkelijk in de vredesproductie opgenomen kunnen worden, om het resultaat nog verder te vergroten en in het gebrek aan de nodige verbruiks-goederen daar, en in Europa, snel te voorzien. Dat is immers, naar het heet, het doel der overwinnaars. Maar de eerste balans zegt: toenemend gebrek en twee miljoen werklozen.

Eenvoudige en eenvoudige denkende mensen zullen het hoofd schudden. Toen wij in de brochure: „de perspectieven van het imperialisme na de oorlog in Europa”, in het jaar 1943 beweerden, dat na de oorlog geen toename der levensmiddelenproductie te verwachten was in een mate, die overeen zou komen met de geweldige gestegen productiekraacht der maatschappij en de behoefte aan verbruiks-goederen, toen geloofde men ons niet.

Men geloofde ons niet, ten eerste, omdat men weigerde te geloven, dat de overwinnaars niet uit eigen winstbelang van de schitterende gelegenheid, die het algemene gebrek bood, gebruik zouden maken. Men geloofde ook niet of begreep niet, dat het afvloeien der productieve energie naar de voortbrenging van oorlogstuig, gaat volgens een innerlijke wet van het moderne kapitalistische systeem, en niet alleen bepaald wordt door de directe oorlogsvoorbereiding. Wapens, tanks, munitie, vestingen, oorlogsschepen, komen niet op de markt. De staat, dat is, de belastingbetaler, garandeert de rente van het in bewapening belegde kapitaal. De wapenfabrikanten behoeven geen „overproductie” te vrezen, in tegenstelling met de fabrikanten van „vredesproducten”.

Men geloofde ons o.a. niet, omdat men niet wou inzien, dat de overwinnaars voor dezelfde problemen zouden komen te staan, die de overwonnenen niet konden oplossen en waaraan zij tenslotte kapot gingen. Men kan niet ongestraft de arbeid tot steeds hoger prestaties opvoeren en tegelijkertijd bezit en winst beveiligen. Doet men dit toch, dan bereikt men een punt, waarin het tot een open conflict tussen arbeid en kapitaal komt. Dit conflict kan men door plannen en dergelijke verschuiven, men kan proberen met behulp der zogenaamde arbeiders-organisaties, vakbonden en partijen of met direct geweld, de arbeidersklasse te binden. Maar het probleem oplossen kan men met zulke middelen niet.

De eerste balans der overwinnaars, de openingsbalans van de gewonnen, gedeeltelijke vrede, begint met een schrikbarende verliespost: twee miljoen Amerikaanse arbeiders op de keien. In één opzicht hebben wij ons toch vergist: het gaat veel sneller, dan wij toen dachten. De kapitalisten hebben minder geleerd uit de oorlog, dan wij aannamen. Blijken moet nu, wat de arbeiders daaruit geleerd hebben.

Men geloofde ons o.a. niet, omdat men niet wou inzien, dat de overwinnaars voor dezelfde problemen zouden komen te staan, die de overwonnenen niet konden oplossen en waaraan zij tenslotte kapot gingen. Men kan niet ongestraft de arbeid tot steeds hoger prestaties opvoeren en tegelijkertijd bezit en winst beveiligen. Doet men dit toch, dan bereikt men een punt, waarin het tot een open conflict tussen arbeid en kapitaal komt. Dit conflict kan men door plannen en dergelijke verschuiven, men kan proberen met behulp der zogenaamde arbeiders-organisaties, vakbonden en partijen of met direct geweld, de arbeidersklasse te binden. Maar het probleem oplossen kan men met zulke middelen niet.

GRENZEN DER DEMOCRATIE

„Het feit, dat onder de vrijzinnig-democraten, een betrekkelijk kleine groepering, zoveel burgemeesters, secretarissen en andere hoge functionarissen worden aangetroffen, vindt zijn verklaring daarin, dat deze partij van hogerhand werd beschouwd als de grenslaag der politieke betrouwbaarheid, naar links gemeten.”

(Herenveense Koerier, 23 Juli '45)

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

EINDSPURT om de buit

Toen deze krant reeds ter perse was, vernamen wij, dat Rusland aan Japan de oorlog verklaard heeft. Aan de militaire afloop en de tijdsduur van de strijd in het Verre Oosten zal deze oorlogsverklaring niet veel meer veranderen. Japan is immers rijp voor een algehele capitulatie en ontvangt in deze dagen de genadestoot door de laatste uitvinding van het menselijk genie, de atombom. Reeds wordt er melding van gemaakt, dat door de eerste over Japan omlaaggegooidde atombom omstreeks 318.000 mensen gedood zijn. Wie zich op straat bevond, verbrandde levend, en de mensen, die in de huizen gevlucht waren, werden door de luchtdruk gedood.

Dus Stalin behoefde zijn soldaten niet opnieuw in het vuur te sturen, teneinde de oorlog in het Verre Oosten te likwideren. De oorlogsverklaring is daarom ook waarschijnlijk in de eerste plaats te beschouwen als het begin van de eindspurt om de buit. Het was niet met zekerheid te voorspellen, of Rusland zijn aandeel in de verdeling van de tot nu toe door Japan bezette of overheerste gebieden, vooral in China en in Mandsjoerije, zou verzekeren, door Japan de oorlog te verklaren. Waarschijnlijk was deze oorlogsverklaring een van de voorwaarden, die op de conferentie in Potsdam gesteld werden.

Verondersteld moet worden, dat de oude tegenstellingen tussen Rusland aan de ene, en Engeland en Amerika aan de andere kant, ten aanzien van de verovering van de grondstofgebieden en markten in het Verre Oosten, noch op de conferentie van Potsdam, noch op andere wijze kon worden opgelost. Uiteindelijk gaat het er om, wie de beslissende invloed zal kunnen uitoefenen op de ontplooiing van de nog sluimerende productiekrachten van honderden miljoenen Chinezen, op de geweldige afzetmogelijkheden, vooral van de Chinese markt, en op de vitale verkeerslijnen in Oost-Azië en tussen Oost-Azië en de overige wereld. Deze beslissende invloed is een kwestie van macht, die in de eerste plaats verkregen wordt door de beschikking over de goedkope werkkrachten van de Chinese en Indische volkeren.

De tijd, waarin Rusland zijn vertrouwen stelde in de revolutionaire bewegingen in China en in andere koloniale of halfkoloniale landen, is voorbij. Het gaat ook bij Rusland uitsluitend om de uitbreiding van de invloedssferen van de Russische staat en van de door deze staat gecontroleerde buitenlandse handel. En precies hetzelfde belang streven Engeland en Amerika na.

De met elkaar concurrerende partijen, dus ook Rusland, moeten over militaire steunpunten en een reusachtig leger in die gebieden beschikken, die zij, onder welke leuzen ook, voor hun „beschaving“ willen gered maken.

Bedrijfsgemeenschap P.E.N. (N.H.)

We lezen in „De Waarheid“ van 9 Juli: „Door leden van het personeel van het Provinciaal Electriciteitsbedrijf Noord-Holland te Bloemendaal werd een bedrijfsgemeenschap gesticht. Het streven is, dat deze bedrijfsgemeenschap de enige werknemersorganisatie wordt, waartoe elk lid van het personeel behoort. De bedrijfsgemeenschap behartigt de belangen van de werkers in het bedrijf in de meest uitgebreide zin op democratische grondslag, terwijl zij daarbij tevens beoogt, de belangen van het bedrijf te dienen. De oprichters van deze bedrijfsgemeenschap streven er naar, dat in alle bedrijven en diensten van Openbaar Nut wordt overgegaan tot het stichten van soortgelijke bedrijfs- en werkgemeenschappen, welke daarna in één groot verband worden ondergebracht, welk verband door de regering als enige vakorganisatie wettelijk zou moeten worden erkend.“

We kunnen het streven om van het Electriciteitsbedrijf een werkelijke werkgemeenschap te maken, natuurlijk niet anders dan toejuichen. Maar in deze vorm is het absoluut onbruikbaar en kan zulk een gemeenschap niet tot stand komen, omdat iedere richtlijn, waarop deze samenwerking berust, ontbreekt. De toestand in het bedrijfsleven is tot nog toe zo, dat de bedrijven geen werkgemeenschappen vormen, maar dat aan de ene kant de directie met de bedrijfsleiding is en aan de andere kant het personeel, dat de opgedragen taken uitvoert. Een werkelijke werkgemeenschap moet in de eerste plaats een einde aan deze toestand maken.

Als waarborg voor rechtszekerheid, dat niemand ontslagen kan worden wegens kritiek op de bedrijfsleiding of op bazen en chefs, moet daarom

voorop staan, dat ieder ontslag, van wie ook door het bedrijfsperoneel moet worden goedgekeurd. Verder spreekt het vanzelf in een werkgemeenschap, dat allen te zamen ook beslissingen met WIE gewerkt zal worden. Het bedrijfsperoneel heeft dus ook het recht om bazen, chefs of directeuren voor ontslag voor te dragen, goed als de directie arbeiders voor ontslag te stellen van nieuw personeel, dat dus eveneens onder de goedkeuring van het bedrijfsperoneel moet vallen. Dit zijn eenvoudige beginselen, die uit het begrip ARBEIDSGEMEENSCHAP voortvloeien.

Verder wil de bedrijfsgemeenschap ook de belangen van het bedrijf dienen. Dat spreekt vanzelf. Want waarvoor is anders een werkgemeenschap. Maar dat houdt eveneens consequenties in. Willen de bedrijfsarbeiders een goed overzicht over de gang van het bedrijf hebben, dan moeten ze ook inzicht hebben in het financiële beheer en in de bedrijfsresultaten betreffende het product. De lonen van de werklieden moeten niet alleen bekend zijn, maar eveneens die van de bazen, chefs en directeuren. De bedrijfsarbeiders moeten ook weten, hoeveel er weggaat aan belastingen en aan rentebetalingen op leningen en credieten. Daarom is een OPENBARE BOEKHOUDING, waarvan de verslagen voor de arbeiders en voor de publieke opinie toegankelijk zijn, een wezenlijke grondslag van een werkelijke werkgemeenschap.

Eerst als deze eerste beginselen van een werkgemeenschap vervuld worden, kan over verstandelijk produceren gesproken worden, want dan is een voldoende democratische grondslag aanwezig.

Over strijd en recht

De tweede staking der Rotterdamse havenarbeiders, de proteststaking van één uur, was evenals de eerste, een voorbeeld en een demonstratie van de eenheid en de kracht der werkers. Meer nog dan elke mondelinge of schriftelijke propaganda, zal deze propaganda-van-de-daad de arbeiders wekken tot het zelf verwezenlijken van hun eenheid en gesloten optreden tegen het kapitaal. Het was en is een voorbeeld van zelf-activiteit en zelfdiscipline, dat ver buiten Rotterdam zijn invloed kan doen gelden. Het moet in elk bedrijf, in elke arbeidersvergadering besproken worden. Er is daar in Rotterdam, in deze stakingsperiode, nog iets gebeurd, wat de aandacht der arbeiders vraagt. Een van de stakingsleiders, Van Os, werd door de Politieke Opsporingsdienst gearresteerd, en verhoord omtrent zijn „werken in Duitsland.“ Toen bleek, dat hij niet vrijwillig, maar gedwongen naar Duitsland was gebracht zoals zovele anderen, moest men hem weer vrijlaten. Daarna volgden opnieuw huiszoekingen en eindelijk vond men wat: 31 reppen chocola en een klein zakje meel. Dit was natuurlijk een magere vondst, en dus pakte men dekens en kleren bijeen en droeg die in grote pakken uit het huis. Zo kreeg de arbeidersbevolking een demonstratie van wat er wel allemaal „gevonden“ was. Het teruggeven van dit huisraad (het had natuurlijk niets met diefstal te maken) gebeurde minder dramatisch. Volgde nieuwe arrestatie en vliegenvlug veroordeling tot 1 jaar gevangenisstraf.

Strijdende arbeiders staan niet op het standpunt van een „pik maar raak“-systeem. Zij willen juist aan dat systeem, dat kapitalisme heet, een einde maken. Niet door individueel hier en daar wat terug te grijpen, maar door machtsvorming, gezamenlijk.

Maar als arbeiders tegen hongerslonen worden tewerk gesteld om te sjouwen onder goederen, die zij zelf lang en bitter moeten ontberen, en er dan iets afnemen voor hun gezin, dan moet men in de arbeidersklasse geen zedelijke verontwaardiging zoeken: Wel bij de klasse, die leeft van wat de arbeidersklasse dag in dag uit wordt ontstolen. Als in deze tijd, waarin de kranten wemelen van publieke klachten over het ontzien van collaborateurs, grote zwartgeld-verdieners en dergelijke

Tussen Regge en Dinkel

De verschillende stakingen in Twente zijn voorlopig weer achter de rug. Alle zijn ze in meerdere of mindere mate in het voordeel der arbeiders beslist. De eisen der textielarbeiders zijn niet alleen ingewilligd, maar de fabriekswerkvereniging kwam zelfs met een nieuwe loonbasis en stelde een „rechtvaardige“ loonverdeling in uitzicht. „t Kan verkeren“, zei Brero. Niets min lijkt het raadzaam, dat de arbeiders de vov in het oog houden, want in het verleden heeft hij getoond, rare streken te bezitten.

Het loon der bouwvakarbeiders is op 80 cent per uur gebracht. Met deze restrictie, dat feitelijk wel wat hoog genoemd werd; landbouwers zou het gemiddelde wel lager kunnen blijken en in dat geval zou dan hier weer een verlag volgen. We denken dat de arbeiders hier zelf ook wel een woordje mee zullen spreken.

Ook de vrouwen zijn in actie gekomen. Enschede is een vrouwen-comité gevormd, verschillende acties zijn onder leiding van dit comité reeds gevoerd, o.a. ter verkrijging van brandstof, ter verlaging van enige meer of abnormale levensmiddelprijzen. Verschillende besprekingen met M.G., burgemeester en Tweede Major zijn gevoerd, niet zonder resultaat. Meerdere besprekingen staan op 't programma, ter een grote openbare vergadering in voorbereiding is. Dat de actie onder de vrouwen inslaakt, blijkt uit het feit, dat verschillende openbare bijeenkomsten beledigd zijn, waar p.l.m. 1500 vrouwen aanwezig waren. Wijkcomités worden gevormd en alles zal gedaan worden om de mannen hun strijd voor verbetering te steunen.

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur: **TJEERD WOODSTRA**
 Adm.: Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam
 Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat, 44
 Postgiro 303817 ten name van
 Mevrouw J. C. J. Menist Raapts beiden te Amsterdam

VOORWAARDELIJK

onvoorwaardelijke capitulatie

Het alleen de lezer, maar ook de schrijver van dit artikel vindt deze combinatie van woorden onzinnig. Men zou evengoed kunnen zeggen: „de zeer intelligente commiteuten, of de domme wijsheden.“ Niets bestaat toch niet. Zulke uitspraken, die een tegenstelling in zichzelf zijn, want een paradox. Niet altijd zijn paradoxen zo duidelijk te herkennen. Soms, als men meestal, verbergen ze zich achter woorden, die elkaar niet op de eerste blik spreken.

De „partijraad“ der „communistische“ partij van Nederland, met het paradoxale toevoegsel „De Waarheid“, in zijn manifest de wederopstanding van deze verkwaarde partij, die zich zojuist formeel gelijkwiderd had, aankondigt, dat deze manipulatie op het eerste gezicht niet als paradox te herkennen. In ieder geval, niet iedere lezer bemerkt direct, dat het alle begrippen op hun kop worden omgedraaid. Toch maken de schrijvers van het manifest het de publieke opinie niet al te duidelijk, want de leuze: „voor vaderland, democratie en socialisme“ als programma der „communistische“ partij moet toch werken, alsof 'n bijzonder boosaardige caricaturist deze „partijraad“ de woorden „voor vaderland“ en „democratie“ voor gefluisterd had. Wanneer men verder leest, en — altijd nog onder de leuze — namen als Marx, Engels en Lenin vindt, dan bemerkt men, ook bij het laagste denkvormen, dat hier van een absurde speculatie op de onkunde van de lezende publieke sprake is.

Men willen in dit artikel een nadere beschrijving van het C.P.N.-manifest geven, en behoeft het een uitstekend voorbeeld van het begrip „paradox“ zou zijn. Er zijn nog andere en gevaarlijker dingen. Wie de leuze en onze geschriften opmerkt, zal niet enig bevattingsvermogen geduren. De laatste jaren gelezen heeft, weet ook de lezer commentaar, dat communisme iets anders is, dan de „nationalisatie der belangrijkste industrieën“ en dat het Marxisme iets meer of — beter gezegd — iets anders eist, dan de strijd voor de verrijking der „burgerlijke vrijheden“.

in de vorm van parlement en gemeenteraden. Dit Marxisme weet n.l., dat de ontwikkeling van het kapitalisme tot zijn huidige vorm, tot gecentraliseerde beheersing van de productiemiddelen en de arbeid door de staat, ook dwingt tot nieuwe vormen van machtsstrijd. Deze machtsstrijd tussen kapitaal en arbeid kan niet in parlementaire vorm gevoerd worden. Wie de arbeidersklasse hierover in twijfel laat, wie uit opportunistische achterlijke voorstellingen van parlementsverkiezingen of dergelijke tot politieke leuze verheft, maakt zichzelf tot agent van de klassevijand, ook al beroept hij zich duizendmaal op Marx, Engels en Lenin en al noemt hij zich met of zonder beperkingen „internationalistisch“.

De rol van het parlement in het tijdvak van het fascisme of neo-fascisme nog ernstig te nemen, staat gelijk met de opvatting, dat de oude vakverenigingen en organen van de klassenstrijd zouden zijn, en geadministreerde instrumenten van de kapitalistische staat voor de algehele inschakeling der arbeiders in de wederopbouw of de instandhouding der kapitalistische almacht. De arbeidersklasse heeft de concessies, gedaan aan de achterlijke neigingen van brede massa's tot formeel-juridisch denken — waartoe de burgerlijke maatschappij het proletariaat altijd weer poogt op te voeren — met miljoenen doden betaald. Met de uitroeiing in letterlijke zin der revolutionaire beweging, met de vernietiging van gehele landen en hun bevolkingen in twee wereldoorlogen.

De geallieerden hebben steeds weer verklaard, dat zij de oorlog tot aan de „onvoorwaardelijke capitulatie“ van Duitsland en Japan zouden voeren. „Unconditionaal surrender“, zei Churchill in iedere rede. En Duitsland capituleerde onvoorwaardelijk, nadat zijn misdadigersregering en haar generale staf de laatste krachten van het volk en het land verspeeld hadden.

Sedert enige dagen schijnt het, alsof men in Londen en Washington het onduidelijke woord „onvoorwaardelijk“ enig-

zins pijnlijk vindt. Men spreekt niet rond uit van „voorwaardelijk onvoorwaardelijk“, maar schijnt het te menen. En zelfs niet eerst sedert enige dagen.

Eerst kwam, na de bekendmaking van het Potsdammer ultimatum aan Japan, 't protest van Australië, dat zich erover beklagde, met dit ultimatum pas door de radio-uitzendingen op de hoogte te zijn gebracht, en dat het ultimatum van de grondslag der „onvoorwaardelijke capitulatie“ zou afwijken. Ook vernam men bij gerucht, dat Stalin in Potsdam een wapenstilstands aanbod van Japan aan de geallieerden bij zich had.

Nu, nadat Japan door Zweden en Zwitserland de „voorwaardelijke capitulatie“ onder uitdrukkelijke verwijzing naar het Potsdammer ultimatum heeft aangeboden, verklaart China, dat het tot aan de onvoorwaardelijke capitulatie van Japan zal blijven doorvechten. Of het dit doen zal, is een andere vraag; wij geloven het niet. Want ook de „grootmacht“ China heeft te gehoorzamen, als de westelijke grootmachten of de Russische buurman het anders willen. En het is duidelijk, dat zij het anders willen.

Ter twaalfde ure verklaarde Rusland aan Japan de oorlog, met de officiële verklaring, dat het aan de snelle beëindiging van de oorlog meehelpen wilde, de snelle beëindiging, die Japan door zijn afwijzing van het Potsdammer ultimatum verhinderde. En dan capituleerde Japan onder voorwaarde, dat de rechten van den keizer onaangetaast moesten blijven. Met andere woorden: Japan, of nog veelmeer zijn gekroonde misdadigers-aanvoerder (wij mogen hem op het moment nog bij zijn ware naam noemen, zonder een Nederlandse gevangenis in te gaan wegens belediging van een bevriend staatshoofd) wil alle voorwaarden der geallieerden aanvaarden, dus ook die der bestraffing van oorlogsmisdadigers, als de hoogste waardigheidsbekleder van deze misdadigersbende in zijn soevereine „rechten“ onaangetaast blijft. En het heeft de duidelijke schijn, dat dit de voorwaardelijk-onvoorwaardelijke capitulatie van Japan wordt. Twee kleine atombommen hebben nog even gauw twee Japanse steden gelegenheid gegeven, de heldendood voor den „verheven“ Mikado te sterven. Wat betekenen voor hem enige honderdduizenden mensen? Hij is in zulke gevallen niet kleingeestiger dan Hit-